

PO ZASEDANJU KOROŠKEGA DEŽELNEGA ZBORA

MEDNARODNI POMEN VPRAŠANJA SLOVENSKE MANJŠINE

Nemški nacionalizem dviga spet glavo — Ogroženi so mirni odnosi med evropskimi narodi

Koroški deželni zbor je julija, preden je šel na počitnice, iznova obravnaval vprašanje manjšinskega šolstva. Obe vladajoči stranki, ljudska in socialistična, sta brez ugovora vzeli na znanje protislovenski zakon, ki ga je marca izglasoval dunajski parlament, ter mu le dodali nekatera izvršna določila.

Najhujše v njih je dvoje: najprej, da je bilo dvojezično ozemlje, na katerem je bil pouk v slovenščini **obvezen, znatno skrčeno**. To so nemški nacionalisti izvršili, ne da bi sploh zaslišali predstavnike Slovencev, ne da bi se ozirali na uradne proteste sosedne Jugoslavije in ne da bi upoštevali mnenje velesil, ki so bile ureditev manjšinskega šolstva na Koroškem pred podpisom **mirovne pogodbe** odobrile.

Saj je deželni glavar Wedenig na zadnji seji sam moral priznati, kako je prejšnja šolska zakonodaja »bila v skladu s potrebnimi« prebivalstva ter »**bistveno vplivala na sklenitev državne pogodbe**«. To pomeni s preprostimi besedami naslednje: če zavezniki niso od Avstrije odtrgali slovenskih krajev, temveč ji v mirovni pogodbi pustili predvojne meje, se ima za to nepričakovano in neverjetno ugodnost v glavnem zahvaliti pravični ureditvi slovenskega obveznega pouka, ki so ga Avstrijci zdaj verolomno ukiniteli.

KRIVDA VJACESLAVA MOLOTOVA

Namesto učenja obeh deželnih jezikov uvaja nova zakonodaja navidezno zelo **demokratsko** in **krščansko** načelo, naj starši sami svobodno odločijo, kako naj se njihova deca vzgaja in poučuje. Kakšna svoboda dejansko vlada na Koroškem, se je pa pokazalo lani, ko so starši bili pozvani, da se izjavijo, ali žele še nadalje slovenski pouk za svoje otroke.

Nasilje, ki se je izvajalo tedaj nad Slovence, je prava sramota za omikano državo, kot je Avstrija. Delavcem so grozili z odpuštom iz služb, kmetom z izselitvijo, ako ne odjavijo otrok od slovenskega pouka. Deželni zbor v Celovcu je zdaj iznova sklenil, da bodo k takemu pouku pripuščeni samo tisti učenci, katerih roditelji predložijo za to pismeno prošnjo. To pomeni le nove grožnje in nezakonit pritisk na socialno odvisne Slovence.

In kako naj bi bilo drugače, ko obstoje v deželi kar posebne organizacije, kot Heimatsdienst in Südmark, katerih glavna naloga je nenehno hujskanje javnosti na Slovence in njihovo čimprejše ponemčenje. Takih društev Avstrija ne bi smela trpeti na svojem ozemlju, kajti v mirovni po-

godbi je v 7. členu zapisano: »**Prepovedano** je delovanje organizacij, ki merijo na to, da bi slovenskemu prebivalstvu odvzele njegov narodni značaj in njegove manjšinske pravice«.

Toda avstrijski oblastniki vseh strank se prav malo menijo za mirovno pogodbo, ko gre za Slovence. Protimanjšinskim organizacijam dovoljujejo, da po mili volji gnjavijo in preganjajo naše brate. Za vse današnje muke se pa imajo koroški Slovenci zahvaliti — Molotovu, ki je v imenu Sovjetske Rusije prepustil z mirovno pogodbo vse koroške Slovence nemškimi raznarodovalcem.

NEOZDRAVLJIVI NACIONALISTI

Če so gospodje v Kremlju tedaj mislili, da so avstrijski Nemci boljši kot hitlerjanci iz Reicha in da bodo zato spoštovali prirodne pravice manjšin, so se korenito varali. Da so vsi nemški nacionalisti enako nasilni, bi bilo Ruse moralo naučiti že lastno izkustvo v zadnji vojni. Avstrijski in nemški vojaki in gestapovci so na enak način ropali in divjali v Rusiji, na Poljskem, po Balkanu in ostali Evropi.

Avstrijci so se začeli odmikati od Hitlerja, šele ko se jim je zasvitalo, da je vojna izgubljena. Pozivu zaveznikov, naj se Hitlerju uprò, pa **se niso odzvali**, temveč ostali

do kraja na njegovi strani. Sele ko je trinog umrl in so vkorakale čete zaveznikov, so postali čez noč **vsi demokrati, vsi protinacisti** in sploh silno razumni in strpni. Tako so se tudi obvezali, da bodo s Slovenci in Hrvati v Avstriji ravnali pravično in širokosrčno, odklanjajoč sleherno misel na njihovo raznarodovanje.

Kako se je vse skupaj končalo, je danes vidno vsemu svetu. Zatiranje manjšin se v Avstriji nadaljuje z istimi cilji kot pred vojno. Toda kanclerju Raabu to ni še dovolj. Zadnje čase je dovolil, da prirejajo na avstrijskem ozemlju Nemci iz Sudetov bučna zborovanja proti Češkoslovaški in ravno tako so se pred kratkim zbrali v Salzburgu zastopniki tako imenovanih podonavskih Nemcev iz Ogrske, Jugoslavije in Romunije.

Da se pripadniki teh bivših nemških manjšin sestajajo, ni nič posebnega. Človeško je tudi, da niso zadovoljni s svojo usodo. Pri tem le pozabljajo, da so jo v bistvu sami zakrivali: med vojno so v ogromni večini sprejeli državljanstvo Reicha in zatem **zgrabili za orožje ter se bojevali** pod vodstvom Hitlerjevih generalov proti državi, v kateri so živeli. Da po vojni za to ne bodo ravno odlikovani, so morali sami uvideti. Zategadelj so ob polomu Nemčije tudi množično bežali čez mejo.

VSE NAJ SE POZABI

Sedaj pa hočejo, da bi bilo vse pozabljeno, in protestirajo proti **krivic**, ki se je **njim** zgodila. Ravno tako pozabljivi sta postali odgovorni vladi Avstrije in Nemčije, katerih zastopniki so se udeležili protestnih zborovanj proti Češkoslovaški, Ogrski, Jugoslaviji in Romuniji.

Zapadna Nemčija in Avstrija veljata na zahodu za demokratični državi, njuni voditelji uživajo sloves politikov, Ri se drže dane besede ter odklanjajo hitlerjanski nacionalizem. V nenemškem svetu se pa pojavlja od časa do časa velik sum, da se **nemški narod** v svojem značaju ni bogzna koliko spremenil. Ljudem prihaja v spomin leto 1933, ko je ob odobravanju skoro vsega nemškega ljudstva prišel na oblast Hitler.

To ljudstvo je mirno trpelo, da so hitlerjanci na mah zatrli vse državljske svobosčine, ustanovili za nasprotnike koncentracijska taborišča in mučilnice, pomorili nekaj milijonov Judov ter končno pognali Nemčijo in človeštvo v drugo svetovno vojno. Kdo se je tedaj zločinski nacionalsocialistični politiki resno upiral? Prebivalstvo Avstrije je v ogromni večini norelo od na-

vdušenja, ko je Hitler vkorakal v deželo. In ko je pozneje Reich, ne da bi ga kdo izzival, napadel Jugoslavijo ter so avstrijski kinematografi prikazovali grozotno bombardiranje Beograda, je občinstvo marsikje gromko ploskalo.

Vse te grde stvari je treba s časom res pozabiti, zakaj drugače ne bo nikdar miru med narodi. Pogoj pa je, da Nemci spremene svojo miselnost ter vzgoje doraščajoči rod tako, da mu bodo zločini Hitlerjeve vladavine za vse čase svarilen zgled, iz katerega naj se uči, kakšne politike Nemci **ne smejo voditi**, ako nočejo, da jih bo svet smatral za nasilen in nevaren narod, kateremu ni mogoče zaupati.

ZGODOVINA JIH NI NICESAR NAUCILA

Stvar je za Nemce tako važna, da bi pouk o hitlerizmu moral biti obvezen predmet v šolah. Kako izpolnjujeta to dolžnost Nemčija in Avstrija? Ugotoviti treba, da je sploh ne izpolnjujeta. Kot priče navajamo nesumljive nemške časnikarje in preučevalce

RADIO TRST A

Nedelja, 2. avgusta ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa; 12.00 Vera in naš čas; 15.40 Zbor Emil Adamič; 16.40 Slovenske ritmične popevke; 17.00 Johann Strauss: Le beau Danube, balet; 18.00 Koncert Slovenskih solistov; 21.00 Pesniki in njih stvaritve — (30) Sergej Jesenin (Vinko Beličič); 22.10 Koncert tria »Ars Nova«: Beethoven: Trio v B Duru, op. 11, št. 4.

Ponedeljek, 3. avgusta ob: 14.30 Teden v svetu; 18.00 Haendel: Concerto grosso v a molu, op. 6, št. 4, Bach: Brandenburški koncert št. 2 v F Duru; 19.00 Radijska univerza — Janko Košir: Razvoj in pomen gozda — (10) »Skrb za pomladek«; 20.00 Sportna tribuna; 21.00 Giacomo Puccini: Suor Angelica, opera v enem dejanju — orkester in zbor Italijanske Radiotelevizije. Nato: mala literarna oddaja; 22.15 Ansambel Aleksander Skale.

Torek, 4. avgusta ob: 12.55 Orkester Guido Cergoli; 18.00 Z začarane police — Ivanka Cegnar: »Revež in bogatini«; 18.10 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije, ki ga vodi Samo Hubad; sodeluje violinistka Jelka Stanič-Krekova. Uroš Krek: Koncert za violino in orkester; 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 21.00 Iz življenja Indijancev — Vili Hajdnik: (10) Squaw; 22.00 Poje Ivo Robić; 22.00 Umetnost in življenje — »Festival jugoslovanskih filmov v Pulju«, (Josip Tavčar); 22.15 Jugoslovanski skladatelji: Benjamin Ipavec (Pavle Merku).

Sreda, 5. avgusta ob: 18.00 Boccherini: Koncert v B Duru za čelo in orkester; 18.40 Vokalni kvartet iz Ljubljane; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 21.00 Mesec dni na kmetih, igra v petih dejanjih (Ivan Turgenjev - Josip Vidmar). Igrajo člani RO.

Četrtek, 6. avgusta ob: 18.00 Koncert violista Fernanda Ferretija in harfistke Biance Marie Marchijevje Marcello: Sonata v e molu, Ariosti: Sesta sonata za violo in harfo; 18.40 Kmečki ansambel Silvo Tamše; 19.00 Radijska univerza — Boris Mihalič: Iz zgodovine pomorstva — (8) »Pomorske odprave v Arktiko v XX. stoletju«; 21.00 Obletnica tedna — »Leto 1914: vojni zublji se širijo«. (Anton Mlinar); Približno ob 22.00 uri: Iz sodobne književnosti — Josip Tavčar: »Pregled italijanske poezije in dramatik«.

Petek, 7. avgusta ob: 18.00 Prokofjev: Simfonijska št. 6, op. 11; 19.00 Iz planinskega dnevnika Rafka Dolharja: (3) Megla in mesečina na Višarjah; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu; 22.00 Znanost in tehnika — Anton Mlinar: »Usodni problem Mexico Cityja«; 22.15 Koncert sopranistke Zlate Gašperšičeve, pri klavirju Danilo Svara. Samospjevi Lipovška, Ipavca, Deva, Adamiča in Simonitija.

Sobota, 8. avgusta ob: 15.00 Debussy: Bergamska suita; 15.45 Plesi in pesmi iz Makedonije; 16.00 Novelist tedna — ureja Martin Jevnikar; 17.00 Nastop gojencev Glasbene Matice v Trstu; 18.00 Oddaja za najmlajše — Ciganček, radijska zgodba. (Lida Debelli). Igrajo člani RO; 19.00 Ko študent na rajzo gre — 5. oddaja — (Mitja Volčič in Drago Stoka); 20.40 Sekstet Ubald Vrabec; 21.00 Sončni zaton, dramatisirana zgodba. (Stanko Majcen - Jože Peterlin). Igrajo člani RO; 21.40 Poje Majda Sepe ob spremljavi orkestra Franco Russo.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 2. avgusta, *nedelja*: Alfonz, Bojan
- 3. avgusta, *ponedeljek*: Lidija
- 4. avgusta, *torek*: Dominik
- 5. avgusta, *sreda*: Marija Snežna
- 6. avgusta, *četrtek*: Vlasta
- 7. avgusta, *petek*: Kajetan
- 8. avgusta, *sobota*: Miran

Trgovska reklama

Neka njujorška tovarna dišav je zšla pri Floridi v morje za 16 milijonov lir najmočnejših vonjav, ki obenem pobarvajo vodo z mavričnimi barvami. Računajo, da bo Zalivski tok splaval do božiča dišeče valove do Velike Britanije in otdod proti Skandinaviji. Določene so velike nagrade za tiste potnike, ki bodo z ladij prvi zaznali odišavljeno morje. Vse to samo za reklamo podjetju, da bi ljudje kupovali od njega več parfumov!

Mednarodni pomen vprašanja slovenske manjšine

(Nadaljevanje s 1. strani)

javnega mnenja. Ti soglasno trde naslednje: od 10 nemških mladincev v starosti med 14. in 20. letom jih danes devet ne ve o Hitlerju drugega, kot da je gradil avtomobilske ceste ali da je odpravil brezposelnost. O njegovih zločinih novi rod nima pojma.

Mladina v ostalem ne kaže prav nobene zanimanja niti za zgodovino niti za politiko. Za kar se zanima, so le čenče o filmskih igralcih in šport. V svojí nevednosti in brezbriznosti dorašča tako v politično nezrelo čredo, katera bi v bodočnosti mogla spet postati lahek plen kakega spretne demagoga, kot je bil Hitler, ter pognati Nemce in svet v nove nesreče.

In kako je s starejšim pokolenjem? To nerado govori o preteklosti. Saj bi velika večina morala mladini priznati, kako so nespametno drveli za Hitlerjem in podpirali ali vsaj trpeli njegovo hudodelsko politiko. O njem običajno le pravijo, da, kar je storil, naposled ni bilo vse slabo. Drugi pa tudi niso bili sami angeli.

»PRAVI VOJNI ZLOČINCI«

Kako silen je še nacistični vpliv na miselnost starejših ljudi, čeprav so med njimi številni Hitlerjevi politični nasprotniki, dokazuje že tale dogodek. Konec l. 1952 je

zavod za raziskovanje ljudskega mišljenja v Allensbachu razposlal po Nemčiji vprašalno polo, v kateri je bilo rečeno, da je na nedavnem zborovanju bivših bojevnikov nekdo govoril takole:

»Pravi vojni zločinci so tisti, ki so na svojo roko naredili nesrečni mir, porušili brezvojaške potrebe cela mesta, metali bombe na Hirošimo in izdelujejo nove bombe«. Pola je pozivala Nemce, naj izjavijo, ali se s takimi nazori strinjajo. Z da! je odgovorilo 46 odstotkov vprašanih, proti se je izjavilo 29 odstotkov, ostali niso imeli lastnega mnenja. Skoro polovica je označila torej za prave vojne zločince voditelje narodov, ki jih je Nemčija napadla, Nemci sami, to je napadalci, so pa bili nedolžni.

Toda kaj bi iskali dokazov o napadalenem nemškem nacionalizmu v Nemčiji l. 1952, ko zadostuje, da z odprtimi očmi zasledujemo najnovejše dogodke v Avstriji in zlasti v sosedni Koroški! Kar uganjajo tam z našim narodom, ni nič drugega kot zopetni izbruh hitlerjanske nasilne nestrpnosti do vsega, kar ni nemško. Najhujše pri tem je, da je ta moralna zabloda, ogrožujoča mirne odnose med evropskimi narodi, zajela celo načelne nasprotnike hitlerizma, kot so socialisti in katoličani kanclerja Raaba. Za tako politiko pada na socialiste in Raaba težka odgovornost tudi pred mednarodno javnostjo.

Silvio Milazzo je zmagal

Zadnjič smo pisali, da voditelj kršč. socialcev na Siciliji ni bil izvoljen za predsednika deželne vlade, ker se seje ni bilo udeležilo po zakonu predpisano število poslancev. Zato so se ta teden volitve ponovile. Izvoljen je bil Milazzo s 45 glasovi, medtem ko je demokrščanski kandidat Lo Magro dobil 43 glasov.

Milazzo je zmagal, ker so ga podprle vse levičarske skupine, v prvi vrsti pa zato, ker se mu je priključilo pri tajnem glasovanju zadostno število vrtavk iz nasprotnega desničarsko-demokristjanskega tabora. Milazov uspeh je njegove nasprotnike močno potrl, zakaj če bi se bile vrtavke držale strankarske discipline, bi bil moral prodreti Lo Magro.

Milazzo se bo šele jutri odločil, ali izvolitev sprejme. Neovržno pa je, da so se vrste italijanskih katoličanov razcepile in so se s tem odprla socialkomunistom vrata v deželno vlado na Siciliji.

DON LUIGI STURZO

Ustanovitelj Ital. ljudske stranke, predhodnice današnje Kršč. demokracije, senator Sturzo je pretekli teden v Rimu resno zbolel. Med darovanjem maše ga je iznenada prišla srčna slabost. Ker je mož v 88. letu starosti, se je bilo bati, da umre, vendar so ga zdravniki rešili.

Bolnika so obiskali predsednik vlade, številni politiki in Janez XXIII. mu je poslal svoj posebni blagoslov. Sturzovo zdravje se je nekoliko zboljšalo, a nevarnost ni še minula. Državniku, ki je za časa fašizma nesebično podpiral našo manjšino, tudi Slovenci iz srca želimo, da bi čimprej popolnoma okreval.

ODSKODNINA ZA OBREKOVANJE

Guverner ameriške zvezne države Luizane g. Earl je moral nedavno tega zaradi živčne izčrpanosti v bolnišnico. Ilustrirana lista Life in Time sta razglasila, da so ga spravili v — norišnico. Zdaj, ko se je guverner vrnil zdrav na službeno mesto, je vložil proti urednikom tožbo zaradi obrekovanja, češ da so ga označili za blazneža ter mu s tem ogromno škodovali.

Kot odškodnino terja nič manj ko 3 in pol milijarde lir. Zahteva je sicer nenavadno visoka, a moralno upravičena, zakaj nič ni bolj ostudnega kot lažnivi in brezvestni časnikarji, kot to opazamo žal tudi v naših krajih.

Vsakega podlega lažnika bi bilo potrebno brez usmiljenja kaznovati, zlasti še, če se prišteva med izobražence in »vodilne« osebности.

Socialno čuteči papež

Nižji vatikanski uslužbenci so bili ta mesec prijetno presenečeni, ker so prejeli skoro dvojno plačo. Janez XXIII. je namreč odredil, naj se njihovi doslej zelo nizki prejemki povišajo po tehle pravcih: najprej je treba znatno izboljšati dohodek tistim, ki so najslabše plačani, visoki zaslužki se pa povečajo le za nekaj odstotkov. Drugo pravilo se glasi: vsakdo naj prejema toliko, da lahko zadosti vsem potrebam življenja. Cerkevna država mora naposled upoštevati zlasti družine s številnimi otroki ter poskrbeti, da se ti morejo izšolati.

Po papeževi odredbi znaša plača z vsemi dodatki (10 tisoč za vsakega otroka in 12 za ženo) okoli 80 tisoč na mesec. Kako daleč od teh dohodkov so državni nameščenci, ki dobe z družino vred povprečno 40 tisoč mesečno!

Ženevsko zasedanje se bliža kraju

Večmesečna pogajanja zunanjih ministrov velesil so bila doslej brezuspešna. Ni ti glede Berlina se niso mogli še zediniti, ker vztraja vsakdo pri svojem in noče v nobeni bistveni stvari popustiti. Zlasti Angleži so se na vse načine trudili, da bi se dosegel vsaj **začasni sporazum**, ki bi omogočil sestanek na najvišji ravni med Hruščevom in njegovimi zapadnimi tovariši, toda vsi naporji so bili doslej zaman.

Včeraj je pa, kot se zdi, Amerikancem potrpežljivost pošla. Njihov zunanji minister Herter je v Ženevi izjavil, da mora na žalost v nekaj dneh zapustiti Evropo, ker ga kliče dolžnost na panameriško zasedanje v Čile. Gromikov je ugovarjal, da bi se pogajanja v Ženevi morala nadaljevati do kraja, a ni nič pomagalo. Zato je bilo sklenjeno, da se razgovori med zunanji ministri na vsak način zaključijo 5. avgusta, se pravi prihodnjo sredo.

Kako se bo končalo?

Zastopniki velesil imajo torej na razpolago manj ko teden dni, da se odločijo. Če bodo v tem času dosegli vsaj delen sporazum, je zasedanje uspelo, sicer se bo razbilo. Da je položaj zelo resen, se vidi že iz izjave, ki jo je dal te dni Eisenhower: Uspehi v Ženevi, je dejal, so tako neznamiti, da nima še smisla sklicevati sestanka na najvišji ravni. — Odklonil je torej neposredne razgovore s Hruščevom.

Z izjavo je hotel, razume se, izvršiti poslednji pritisk na boljše vike. Kako bo pritisk učinkoval, bomo videli v nekaj dneh. Gromiko je zdaj prav gotovo v telefonskih razgovorih s Hruščevom, da bi vedel, kaj mu je storiti. Navodila, katera bo prejel, so odvisna v veliki meri tudi od tega, kako so potekali razgovori, ki jih je imel Nixon na štiri oči s Hruščevom in o katerih je Eisenhower gotovo že obveščen.

Napeto pričakovanje

Nixon se z ženo in spremstvom še zmerom mudil v Rusiji. Ob otvoritvi ameriške razstave v Moskvi sta se Hruščev in Nixon pred časnikarji tako pričkala, da sta domala zgubila oblast nad živci, pozneje so pa Amerikanca obdali s pravo slovansko gostoljubnostjo. Hruščev ga je povabil v svojo razkošno letovališče v okolici Moskve, skupaj sta čolnarila in se mešala med kopalce, ki so Nixona z navdušenjem pozdravljali.

Ravno tako lepo je prebivalstvo Nixona sprejelo v Leningradu in pozneje v sibirskih mestih Novosibirsku in Sverdlovsku. S svojim demokratičnim vedenjem se je vsepovsod na mah priljubil. Vendar vse to so zunanosti, kako so tekli politični razgovori s Hruščevom pa ne vemo.

Od tega je, kot rečeno, odvisno zadržanje Amerikancev v Ženevi. Do srede bomo zvedeli, ali je zasedanje uspelo ali se izjalovilo. Ni pa izključeno, da ga bodo spet le **preložili**, ker si nihče ne upa vzeti nase odgovornosti za popoln prelom. Svet napeto pričakuje, kako se bo stvar končala.

Jugoslavija in zapad

Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje, tako imenovani OEEC, obstaja že od l. 1945 in šteje 18 držav članic. Ker je Moskva tej važni ustanovi od vsega početka odločno nasprotovala, se Jugoslavija ni vanjo včlanila, temveč se udeleževala sej in posvetovanj samo kot opazovalka.

To je trajalo do včerajšnjega dne, ko je Jugoslavija v Parizu podpisala pogodbo, po kateri je postala polnopravna članica v odboru za poljedelstvo ter s tem prešla na področju kmetijstva v tesno skupnost z zapadno Evropo.

ODBOR PROTI PRISELJENCEM!

V italijanskem delu Svice kantonu Ticinu je bil ustanovljen poseben odbor, ki si je zastavil nalogo se boriti proti zmerom večjemu priseljevanju tujcev v deželo. Zadnja leta, poudarja odbor, nakupujejo zlasti industriji in mastno plačani filmski igralci iz Nemčije čedalje več hiš in zemljišč v Ticinu. S takim razprodajanjem zemlje se ogroža italijanski značaj kantona. Odbor je poslal vladi posebno spomenico in sklenil stalno obveščati prebivalstvo o rastoči nevarnosti, ki preti italijanstvu Ticina.

Ko to beremo, se nehote spomnimo, kako se brez prestanka s pomočjo države kolonizira slovenska zemlja v naših krajih.

Vsak Slovenec je dolžan, da se seznanja z domačo kulturo, zlasti s pano-gami, ki so v zvezi z njegovim strokovnim in poklicnim delom.

ČUDNA KOMISIJA

Generalni komisar Palamara je konec prejšnjega tedna imenoval posvetovalno komisijo, ki bo za dobo enega leta sodelovala pri vodstvu na novo ustanovljene kmečke bolniške blagajne, ki jo bo ta čas upravljal komisar dr. Gardo.

Člani komisije so naslednji: ravnatelj urada za delo, ravnatelj urada za združene kmetijske prispevke, kot predstavnik neposrednih obdelovalcev Pietro Crevatin in Giovanni Furlani ter dr. Rustia-Traine in g. Josip Podobnik, trgovec z Opčin (kot strokovnjaka).

Od članov je, kot vidimo, samo eden Slovenec (g. Josip Podobnik), čeprav vemo, da je ogromna večina kmetovalcev na Tržaškem slovenske narodnosti. Očitno pa je, da se g. Palamara za to prav nič ne briga, kot ga prav nič ne zanima, da je v londonskem sporazumu črno na belem zapisano, da bodo Slovenci na Tržaškem **pravično zastopani v vseh državnih in poldržavnih ustanovah!**

SPREJEM PRI DR. PALAMARI

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov sta nam poslali izjavo, v kateri sporočata, da sta v ponedeljek bila sprejeta pri generalnem komisarju Palamari tajnika obeh organizacij ing. Pečenko ter g. Marij Grbec. Spremljal pa ju je poslanec Vidali.

Ing. Pečenko je protestiral, ker ni bil v posvetovalno komisijo za kmečko bolniško blagajno imenovan noben predstavnik Kmečke zveze, medtem ko sta bila v isto komisijo vključena kar dva člana Združenja neposrednih obdelovalcev, in sicer njegov ravnatelj dr. Rustia-Traine ter neki Furlani. Ker dr. Palamara ni dal zadovoljivega odgovora, je predstavnik Kmečke zveze izjavil, da bo naredila nadaljnje korake v obrambo svojih zakonitih pravic.

Gospod Grbec pa je dr. Palamaro vprašal, čemu so vojaška oblastva podaljšala zasedbo zemljišč na Hudem letu do konca decembra 1959. Komisar je odgovoril, da je bil prejšnji sklep verjetno zato preklican, ker obstaja med vojaškim oblastvom in golf-klubom v Trstu najemninska pogodba, katera najbrž zapade šele konec tega leta.

Na sprejemu so nadalje razpravljali o kmetijski šoli, ki naj se ustanovi v Zgoniku. Dr. Palamara je naprosil kmečki organizaciji, naj mu predložita spomenico, iz katere bo razvidno, da bo nova šola imela zadostno število učencev in da je Zgonik primeren kraj za kmetijski zavod.

Dijaki realne (levo) in klasične (desno) gimnazije, ki so letos položili zrelostne izpite

Tržaškega

Dolina:

IZREDNA SEJA OBCINSKEGA SVETA

Na dolinskem županstvu je bila prejšnji četrtek izredna seja občinskega sveta, na kateri so v glavnem razpravljali o tekočih upravnih vprašanjih ter odobrili vrsto sklepov upravnega odbora. Tako je svet soglasno odobril odškodnino 1 milijon 160 tisoč lir, ki jo je ponudila Ustanova industrijskega pristanišča za okrog dva tisoč kv. m zemljišča pri Logu, kjer so napeljali novo cesto. Prav tako soglasno so nadalje potrdili nakup zemljišča za otroško posvetovalnico v Boljuncu ter za novi urad za delo; en milijon 200 tisoč pa bodo izdali za avto, s katerim bodo prevažali mrlične na pokopališča.

Svet je zatem imenoval člane komisije, ki rešuje prizive proti odmeri občinskih davkov, ter določil svetovalce dr. Berdona, Valentina Jercoga, Josipa Sancina ter Bruna Prašlja za svoje predstavnike v zdravniškem in živinozdravniškem konzorciju.

Občina je nadalje sklenila uvesti v vseh šolah zdravniško in zobozdravniško službo, ki jo bo opravljal neki zdravnik iz Milj. Srenji v Dragi bodo izplačali 217.035 lir odškodnine za zemljišče, na katerem so sezidali vojašnico za finančne stražnike, borštanski srenji pa 388 tisoč za stavbišče tamkajšnje na novo urejene šole. Posestniku Ivanu Maverju iz Boljunca pa so sklenili izplačati skupno 88.780 lir za 176 kv. m zemljišča, ki so ga potrebovali, da se razširi cesta. V tej vsoti je vključena tudi odškodnina za posekane trte.

Natečaj za stanovanja INA-CASA

Pred dnevi je bil razpisan natečaj za dodelitev 10 stanovanj INA-CASA v dolinski občini. Udeležijo se ga lahko delavci in uradniki, ki so zaposleni oziroma stanujejo v tukajšnji občini. Natančnejša navodila dobite na županstvu.

Nabrežina:

NAD 100 DEKLIC NA POČITNICAH

V sredo jutraj je okrog 100 deklic iz devinsko-nabrežinske občine odpotovalo na počitnice v gorsko kolonijo. Ta se nahaja v Rigolatu, karnijskem naselju, oddaljenem od Nabrežine okrog 145 km. Kolonijo vodi nabrežinsko županstvo s sredstvi, ki jih daje prefektura ter druge dobrodelne organizacije. Deklice ostanejo v hribih en mesec.

Včeraj zvečer pa se je s počitnic vrnilo domov 105 dečkov iz naše občine, ki so prav tako letovali v Rigolatu. Kot pripovedujejo, so se na počitnicah dobro počutili, in upamo, da je 30-dnevno bivanje v svežem planinskem okolju koristilo tudi njihovu zdravju.

Devín:

DEČKI SE POSLAVLJAJO OD MORJA

Te dni se 68 slovenskih dečkov iz raznih krajev na Tržaškem pripravlja, da se poslove od naše vasi ter njenega morja. Dečki so nastanjeni v tukajšnjem šolskem poslopju ter se dvakrat dnevno hodijo kopat na bližnjo peščeno obalo. Obmorsko kolonijo vodi Slovensko dobrodelno društvo iz Trsta, njena ravnateljica pa je letos dr. Ileana Ferlatova, profesorica na srednjih šolah v Trstu.

Po odhodu dečkov bodo poslopje zasedle deklice (okrog 90). Ze sedaj jim želimo prijetne počitnice ob naši obali.

Trebče:

AVTO DO SMRTI POVOZIL 7-LETNEGA OTROKA

Malokateri smrtni primer je v naši vasi izzval tolikšno žalost, kot nadvse tragična smrt komaj 7-letnega Vasilija Čuka. Saj ga je kruta usoda naravnost strgala iz rok staršev ter jih iznenada oropala sinove ljubezni.

Malega Vasilija je smrt doletela v soboto popoldne na avtomobilski cesti, ki pelje mimo Trebč. Tedaj so na tej poti bile avtomobilske poskusne voznje, ker je bila za naslednji dan napovedana avtomobilska dirka Trst-Opčine. Kako je do hude nesreče prišlo, ni natančno znano. Otroka, ki je skupno z dedom odšel na bližnje polje, je brnenje dirkaških avtomobilov verjetno premotilo, da jih je šel gledat od blizu. Nankrat pa je vso okolico vzbudil močan glas, kakršen nastane, kadar šofer z vso silo pritisne na avtomobilske zavore. Ljudje, ki so pritekli na cesto, so bili priče pretresljivemu prizoru: ob robu poti je ležalo truplo mladega Vasilija, nedaleč od njega pa je stal avto, last nekega trgovca iz Čedad.

Medtem ko voznik trdi, da je fantek hotel prečkati cesto, nekateri menijo, da je avto vanj treščil, ko je nesrečni Vasilij stal ob skrajnem desnem robu poti.

Naj bo karkoli, mi vemo, da smo zgubili nedolžnega otroka in to nas je silno razžalostilo.

Kako vsi sočustvujemo s starši in družino, smo pokazali na pogrebu, ki smo se ga udeležili v zares častnem številu. Hudo prizadeti družini ponovno izrekamo globoko sožalje in ji želimo, naj ji Stvarnik pomaga prenesti veliko žalost.

Mavhinje:

PRETRESLJIVA NESREČA

Prejšnjo soboto smo ob veliki udeležbi vaščanov in prebivalcev okoliških vasi spremili k večnemu počitku 24-letnega domačina Zdravka Gabrovca, ki se je v petek smrtno ponesrečil na cesti Nabrežina-Sempolaj. Njegova tragična in prerana smrt je globoko pretresla vso vas in okolico ter vzbudila splošno sočustvovanje s hudo prizadeto pokojnikovo družino.

Na dan nesreče je bil pokojnik skupno s svojimi sovrstniki na vojaškem naboru v Trstu. Iz mesta se je vračal na motorju, na katerem je sedel tudi 24-letni Silvij Pangos iz Nabrežine. Na nekem ovinku nad nabrežinsko železniško postajo pa je Gabrovec verjetno zaradi prevelike hitrosti zavozil precej v levo stran ceste ter na žalost silovito treščil v tovornik Kraškega vodovoda, ki je tedaj prihajal iz nasprotne smeri. Medtem ko je bil Gabrovec na mestu mrtev, je njegov prijatelj hudo ranjen obležal na cesti. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer zdravniki upajo, da bo ozdravel.

Pokojnik zapušča ženo in malega otročička ter mater. Od pretresljive nesreče udarjeni družini izrekamo globoko občuteno sožalje. Pangosu pa želimo, da bi čimprej popolnoma okreval.

Gropada:

SMRT V BREZNU

Naša vas ni najbrž še nikdar doživela tako žalostnega in obenem pretresljivega dogodka, kakršen se je pripetil v ponedeljek. Kmalu jutraj se je namreč razširila vest, da si je 56-letni domačin Karel Milkovič prostovoljno vzel življenje. Karabinjeri so bili našli v bližini okrog 300 m globoke jame Jamendou jopič, ki je bil, kot so pozneje ugotovili, last pokojnega Milkoviča. Njegova žena je stražnikom sporočila, da je mož zgodaj jutraj odšel z doma, ne da bi kaj rekel. Ker je bil živčno bolan, se je bala, da bo naredil samomor, in bojazen je bila žal utemeljena.

Openski gasilci so 100 m globoko v jami našli truplo pokojnega Milkoviča ter ga naslednji dan potegnili na površje. Bil je strašno poškodovan v vse kaže, da se je nesrečnež vrgel v brezno z glavo navzdol ter bil pri priči mrtev.

Naj mu bo Bog prizanesljiv sodnik. Vdovi in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Škedenj:

POLOŽAJ V ŽELEZARNI

V torek je bilo zborovanje vseh delavcev, zaposlenih v železarni ILVA. Delavski zastopniki so poročali o razgovorih, ki so jih imeli v Rimu z ministrom za državne zadeve. Obrazložili so mu položaj železarne ter ga naprosili, naj poskrbi, da bo IRI (Zavod za obnovu industrije) prenovil današnje zastarele naprave ter s tem podjetje usposobil, da lahko tekmuje z ostalimi sodobnejšimi železarnami.

Minister je odgovoril, da IRI ne name-rava modernizirati naprav, a je obenem zagotovil, da železarna ne bo odpustila nobenega delavca. Delavci so pa na zadnjem sestanku odločno zavrnila sklep IRI-ja.

Beneška

PODBONESEC

Tudi v naši občini nesreča ne spi. V čedadski bolnišnici je pred kratkim umrla 75-letna Julija Bankič, vdova Vran, ki je bila doma iz Podbonesca. Preminila je zaradi poškodb, ki jih je bila zadobila ob avtomobilski nesreči. Ko se je vračala od nove maše v Roncu, je avto, ki ga je vozil Peter Birtič iz vasi Scigli, iznenada zašel s ceste ter zdrknil v 70 metrov globok prepad. Poleg pokojnice in šoferja so v avtu bili poštna uradnica iz Podbonesca gospa Adelija Jereb, njen sinček ter neka mladenka iz Podbonesca. Pravi čudež je, da se niso vsi ubili. Le gospa Jerebova je podlegla hudim poškodbam, medtem ko so se ostali močno potolkli, a so izven smrtne nevarnosti. Do nesreče je prišlo, ker so avtu odpovedale zavore.

Pokojnico so zagrebli na pokopališču v Briščah. K zadnjemu počitku jo je spremila velika množica. Od matere sta se prišla posloviti tudi njena dva sinova, ki delata v belgijskih rudnikih. Naj v miru počiva. Sorodnikom izrekamo globoko sožalje!

SEMPETER SLOVENOV

Znano je, da so naši kmetovalci začeli v zadnjem času posvečati večjo pažnjo reji živine. K temu so jih vzpodbujale tudi denarne podpore za izboljšanje hlevov, za

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Stavka pokrajinskih uslužbencev

Prejšnji teden smo imeli v Gorici več sej pokrajinskega sveta. Predmet razgovorov je bil organski načrt za pokrajinske uslužbenke. Na seji 18. julija je komunistični svetovalec Bergomas predlagal, da bi za uslužbenke uvedli enoten delovni urnik in povišek plače vsaka 4 leta. Tako bi uslužbenci lahko šli v pokoj po 20 službenih letih. Večina se s tem predlogom ni strinjala in tako je odbor predlagal naslednjo rešitev: deljen delovni urnik (razen v dveh poletnih mesecih), dva plačilna skoka vsaka 4 leta in tri plačilne skoke vsakih 6 let. Delovna doba bi tako trajala 26 let. Predlog večine je bil sprejet.

Uslužbenke pa so s sklepom bili nezadovoljni in so 23. julija stavkali.

Istega dne je spet bila seja pokrajinskega sveta, na kateri naj bi razpravljali o organskem načrtu za uslužbenke. Seja je potekala v zelo napetem ozračju. Predvsem so bili odsotni zapisnikarji in drugi uradniki, ki običajno skrbijo za tehnični potek sej. Ker so pač isti dan stavkali, so se seje udeležili le kot poslušalci. Prvi je spregovoril svetovalec KPI Bergomas. Zahteval je, da se seja preloži in obenem skliče sestanek predstavnikov uprave in uslužbencev. Poudaril je, da je prišlo do stavke, ker večina svetovalcev ni hotela sprejeti predlogov opozicije. Izjavil je nadalje, da se opozicija ne bo udeležila sej, dokler bodo uslužbenke stavkali. Tudi socialistični svetovalec Cappello je podprl predlog svetovalca Bergomasa. K besedi so se oglasili tudi drugi svetovalci, ki so nasprotovali Bergomasovim predlogom, končno je prišlo do glasovanja. Bergomasova resolucija, da bi sejo preložili, je dobila 3 glasove, eden se je vzdržal (MSI), 13 jih je pa glasovalo proti. Delpin

Slovenija

gradnjo sodobnih mlekarn itd., ki jih dobivajo od kmetijskega nadzorništva ter drugih ustanov.

Letos pa so živinorejci hudo udarjeni, ker so tudi najboljše krave neplodovite, in sicer zaradi kužnih bolezni, ki so se razpasle po vseh naših dolinah. Zaradi tega so marsikateri kmetovalci pretrpeli občutno škodo. Mnogi trdijo, da se je mogla bolezen tako razpasti samo zaradi nemarnosti prejšnjega živinozdravnika.

Pred kratkim pa je bil imenovan nov živinozdravnik, ki bo opravljal službo v naslednjih občinah: Sempeter, Slenart, Sovodnja, Srednje, Grmek, Dreka in Podbonesec. Natečaja se je udeležil tudi dr. Peter Zorza, naš rojak iz Gorenjega Mersina, ki uživa veliko zaupanje po vseh naših dolinah in je znan kot izvrsten strokovnjak. Od županov sedmih naših občin so štirje glasovali za dr. Zorza, medtem ko so trije glasovali proti. Škoda da je glasovanje bilo tajno, ker bi drugače mogli s prstom pokazati na tiste župane, ki so se izjavili proti domačinu ter bi jih lahko vprašali, zakaj so tako ravnali. V zgodovini naših krajev se bo tako prvič zgodilo, da se bodo naši kmetovalci lahko pogovarjali z živinozdravnikom v materinščini. Dr. Zorzi za imenovanje iskreno čestitamo!

nov (MSI) predlog za prekinitev seje je tudi doživel neuspeh.

Svetovalci KPI in PSI so v znak protesta zapustili dvorano. Odšel pa je tudi Delpin (MSI).

Seja se je tako nadaljevala ob prisotnosti samih demokristjanov.

Stavka se nadaljuje

Uslužbenke so imeli v soboto in ponedeljek pogajanja s pokrajinsko upravo. Ker niso dobili nobenih zadostnih zagotovitev glede spremembe delovnega urnika in raznih doklad so sklenili, da se stavka za nedoločen čas nadaljuje.

OSLAVJE — PEVMA — ST. MAVER

Štirje tedni so že minili, odkar nam je avtobusno podjetje ATA ukinilo vseh sedem dnevnih avtobusnih zvez z mestom, ne da bi nam dalo kakršnokoli nadomestilo. Tako nimamo danes nobene zveze z mestom.

Ze v prejšnjih dopisih smo povedali, kako je to porazno vplivalo na naše vaščane. Oškodovane so zlasti gospodinje, ki so prevažale sadje in zelenjavo na trg, oškodovani so uslužbenke iz naših vasi, ki so se do sedaj vozili v mesto; prizadeti so številni Goričani, ki so obiskovali naše vasi in se poživljali z našo vinsko kapljico in napolnjenimi prizadeti tudi številni obiskovalci vojaškega spomenika na Oslavju.

Krivica se nam nadalje godi, ker plačujemo davke kot druge vasi v občini, z razliko da imajo tam ugodnosti, ki jih mi nimamo več. Danes imajo avtobusno zvezo z Gorico vasi, ki je prej niso imele (Rupa, Rubije) in ki ne spadajo pod goriško občino. Saj njim nismo nevoščljivi, obratno, privoščimo jim to ugodnost, toda mislimo, da bi bilo pravično, če bi to imeli tudi mi. Ali smo morda občani druge vrste?

Poreče kdo: saj se zaradi tega ni svet podr! Res se ni, a podrlo se je naše zaupanje v občinske može, ki tako malo upoštevajo resnične potrebe ljudstva in se preveč ozirajo le na dobiček (oni pravijo zgubo) podjetij. Redko je podjetje, ki bi bilo v vseh pogledih dobičkonosno; a če v enem oziru ni, je pa v drugih; to velja tudi pri avtobusnih podjetjih. Če ena proga ni donosna, se to izravna z drugimi, ki so aktivne.

Ako so goriški mestni očetje že hoteli, da bi namesto podjetja ATA vozilo iz Gorice na Oslavje in nazaj Ribijevo, bi morali to tako urediti, da bi isti dan prenehala voziti ATA in začel Ribi.

Zopet se obračamo na občinske može in jih prosimo ter pozivamo, naj čimprej poskrbijo, da se ponovno vzpostavi avtobusna zveza z mestom.

SOLKANSKO POLJE

Kakor je Novi list že pisal, nam je mestna občina napeljala vodo po vsej cesti Školjev. Vodo so vzeli vsi, tudi hiše, ki so oddaljene od glavne vodne cevi.

Vodo smo torej po dolgem času dobili in smo hvaležni vsem (tudi našemu listu), ki so do nje pripomogli.

Zaradi vodovoda, pa se je pojavila druga nevšečnost. Delavci so cevi po cesti, kakor

Iz Goriške

jim je pač bilo ukazano, le malo zasuli. Po prvih nalivih se je zemlja nad njimi sesedla, da imamo sedaj po cesti jarke, ki ovirajo celò vožnjo s kolesi. Z vozovi je pa seveda še težje. Zato se zopet obračamo na mestne može s prošnjo, naj si pridejo ogledat našo glavno vodno žilo in naj kaj ukredujejo. Če smo prosili za vodo, se s tem nismo odpovedali cesti.

Tudi s pridelki smo na našem precej prodnatem polju še kar zadovoljni. Trta ne kaže slabo; seveda, če ni kdo o pravem času škropil, že zaskrbljeno gleda rjo na listih.

TOVARNA SAFOG

V ponedeljek zjutraj so v tovarni Safog svečano otvorili novo montažno poslopje. Najstarejši delavec podjetja Peter Culot je prerezal simbolični trak pri glavnem vходу v prisotnosti glavnega ravnatelja dr. Ghisollija, predsednika ing. Trevisana in več kot sto delavcev in tehnikov podjetja.

V novem posloplju bodo sestavljali statve, ki jih izdeluje tovarna. Do sedaj so morali namreč statve pošiljati v kosih drugim tovarnam, da so jih montirali, sedaj bodo pa lahko prodajali popolnoma dovršene statve. To je brez dvoma velika pridobitev za tovarno.

Svečanosti je prisostvoval tudi dr. Pegan, predstavnik Finmeccanica v Jugoslaviji; obljubil je, da bo skušal dobiti v Jugoslaviji kupce za nove statve.

ZELEZARNA MONTE SANTO

Zadnji stavki kovinarskih delavcev, ki je bila po vsej Italiji, so se seve pridružili tudi delavci v goriški železarni Monte Santo. To je lastnika železarne tako razkačilo, da je delavcem zagrozil, da jim ne izplača več proizvodne nagrade. Ti so zato stavkali še en dan in se nato pritožili na sindikatu. Tam so prišle na dan tudi druge stvari, ki niso v skladu s predpisi. Tako so bile n. pr. zdravstvene naprave tovarne nezadostne, delavci niso dobivali oblek itd. Tudi varnostne naprave so popolnoma nezadostne, tako da je večkrat prišlo do nesreč.

Sindikatu je sklical sestanek, na katerem pa je lastnik železarne vztrajal pri svoji odločbi glede nagrade. Na poznejših sestankih so se pa le pogodili in tako je lastnik obljubil, da bo nagrado vseeno izplačal. Prav tako bodo uredili ostala vprašanja, kot je izpopolnitev zdravstvenih in varnostnih naprav. O vseh teh zadevah se bodo pogovorili v prihodnjih dneh.

SMRT SLOVENSKEGA MESARJA

V torek je umrl 45-letni Miro Pelicon, ki je imel mesnico na Kornu. Ze dalj časa je bolehal, zadnja dva meseca se je pa zdravil v Padovi. Rodil se je v Sempasu. Pokopali so ga v četrtek zjutraj ob številni udeležbi znancev in prijateljev.

Pokojniku naj sveti večna luč! Sorodnikom izražamo globoko sožalje.

OBCINA POTREBUJE PET DELAVCEV

Goriško županstvo sporoča, da potrebuje štiri delavce za pobiranje smeti in enega šoferja z izpitom III. stopnje. Pogoji so: manj kot 35 let starosti, zdravje in moč. Prošnje na navadnem papirju sprejema županstvo do 20. avgusta. Tam dobite tudi vsa potrebna pojasnila.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

1 Prikazni v književnosti

E. Z.

Književnost o prikaznih ali strahovih, kot pravimo Slovenci, nikakor ni vezana na kako zgodovinsko razdobje, kulturo ali človeško pleme in tudi ne na versko — moralno vzdušje, dasi vpliva teh činiteljev tudi ni mogoče zanikati v njej. Vendar je ta vpliv mnogo šibkejši, kot bi pričakovali. Povedi o prikaznih in strahovih imajo vsi narodi na svetu že v svoji ljudski poeziji, a čim višjo kulturno in civilizacijsko stopnjo je dosegel kak narod, tembolj se je razvila tudi ta veja njegovega slovstva.

O prikaznih, pod katerimi razumemo zlasti vračanje mrtvih, pripoveduje že sveto pismo; take motive najdemo tudi v antičnih pisateljih, n. pr. v »Satyri conu« Petroniusa, kjer pripoveduje Nikeros na pojedini pri Trimalhionu povest o krvos su, ali pri Pliniju, ki poroča v nekem pismu, kako je strašilo v neki atenski hiši, dokler ni pogumni flozof, ki je kupil hišo, v kateri ni hotel nihče več prebivati, sklenil slediti prikazni starca v verigah in odkril v zemlji zakopano oko, tje v zarjavelih verigah. Ko so ga dostojno pokopali, je bil mir.

EDGAR ALLAN POE —

KLASIK POVESTI O STRAHOVH

Nemogoče je naštetiti literature poznejših dob o prikaznih, zlasti srednji vek je je bil bogat. Toda to je bilo le bolj pripovedovanje iz bujne domišljije o čarovnicah in čaranju ter klicanju duhov. Moderni psihološki roman in novela o prikaznih sta nastala šele v novešem času, začenši s sredino 18. stoletja; razvila pa sta se posebno v prvi polovici preteklega stoletja z Walterjem Scottom, Dickensom, Poejem, Balzacom, Mériméem, Maupassantom in drugimi velikimi pisatelji svetovne literature.

Čim večjo domišljijo o ima kak pisatelj, tem bolj ga mikajo taki motivi, in s tem si tudi lahko razložimo pojav, da so ravno največji pisatelji gojili to vrsto književnosti. Skoro ni velikega pisatelja, ki bi ne bil izdal vsaj enega takega dela. Domišljija ima namreč v človekovi psihi globlje korenine kot razum in ko se iz tega ali onega razloga razvname, mu lahko prikaže svet okrog njega v fantastični luči. V tej zvezi je zanimivo, da berejo najrazličnejši povesti o prikaznih ravno ljudje z živo fantazijo, medtem ko je značilno za tiste, ki jih take povesti ne mikajo, da so brez domišljije. To je tako znana resnica, da jo omenja že tista starodavna pravljica o fantu, ki ni poznal strahu. Pravljica namreč pravi, da »ni bil pameten in bister kot njegov brat«, temveč »neumen in ni mogel ničesar razumeti in se ničesar naučiti«. Ker ni imel domišljije, si tudi ni mogel predstavljati prikazni in te mu zato niso nič mogle.

Za največjega klasika moderne povesti o prikaznih velja Edgar Allan Poe, ki je napisal v svoji knjigi Eureka:

»Potujemo skozi usode našega zemeljskega bivanja, obdani od senčnih, a vedno navzočih spominov na večjo, v davni preteklosti ležečo in neskončno strašno usodo. V mladosti nas posebno pogosto obiskuje take sanee...«

Zelo priljubljeni so romani in povesti o prikaznih v Nemčiji. Tam je izšel v zadnjem času izbor najboljših novel o prikaznih, z naslovom Unheimliche Geschichten, ki prinaša dela cele vrste velikih svetovnih pisateljev, kot so Hoffmann, Kleist, Walter Scott, Dickens, Poe, Balzac, Puškin, Prosper Mérimé, Turgenjev, Aleksej Tolstoj, Jonas Lie, de la Mare (Mar), Kipling in drugi.

Pri založbi Ruetten & Loening v Berlinu pa je izšla lani debela knjiga pod naslovom Russische Gespenstergeschichten, to je: Ruske povesti o strahovih. Uredil jo je pisatelj Johannes von Guenther, ki je izbral iz ruske književnosti najboljše novele o nenaravnih in skrivnostnih pojavih v življenju. Ruska duša je še nekam posebno občutljiva za nadnaravne pojave, kar se ne kaže samo v njeni nagnosti religioznosti, ki celo ateizem sprevrže v religijo, ampak tudi v iskanu nadnaravnih in skrivnostnih pojavov izven religije, čemur pravijo nekateri praznoverje, drugi pa označujejo to z raznimi znanstvenimi imeni, od telpatije do spiritizma in teozofije.

TUDI RUSI IMAJO RADI TAKE POVESTI

V ruskem slovstvu je povest o strahovih dobro zastopana, celo pri najboljših pisateljih. Znana je na primer Puškova novela Pikova dama. Lermontov

je obdelal to snov v povesti z naslovom Nečkončana novela. Nežni pisatelj Ljeskov je zastopan v antologiji z novelo Beli orel, Čehov pa z novelo Črni menih. V izbor povesti o strahovih je sprejet tudi Valerij Brjusov z novelo Obramba. Toda največ je pisal med slavnimi imeni ruske literature o strahovih oziroma o prikazovanju mrtvih Gogol, ki je bil morda pod vtisom ljudskih povesti, katere je slišal v mladosti v domači Ukrajini. Slovta je njegova grozotna povest Vij. Tudi Turgenjev je napisal več grozotnih povesti o prikaznih, polnih poetičnega občutja in napetosti; nekateri od teh najdemo v omenjeni antologiji.

Motive, ki že močno spominjajo na nadnaravne pojave in katerih ni mogoče omejiti na področje navadnega psihološkega romana, najdemo tudi v romanih Dostojevskega. Mnoge osebe v njih imajo v svojih blodnjah prikazni, vendar pa je težko reči, ali je pojmoval Dostojevski to kot nadnaravno ali kot naravno dogajanje. Pozorni bralec njegovih del se nagiblje bolj k mnenju, da je bil naravni, ali če hočemo stvarni in psihološki svet Dostojevskega na stežaj odprt vdorom nadnaravnega, le da se to nadnaravno ni posebilo v telesnih prikaznih, ampak je ostalo v mešanih psihičnih pojavih in halucinacij, medtem ko drugi pisatelji v takih svojih delih prikazujejo dogajanje, katerega nosilci so ravno ljudje, ki so vstali od mrtvih, oziroma kateri duh se spet pojavlja v tvarni, človeški lupini.

Najbolj je zaslovela s svojimi romani o strahovih in prikaznih pisateljica Malnovska. Kakšna dva njene romane sta izšla pred prvo svetovno vojno tudi v slovenskem prevodu. Verjetno ni evropskega jezika, v katerega ne bi bili prevedli vsaj nekaj njenih romanov. Kot skoro vsi pomembnejši ruski pisatelji preteklega stoletja je zajemala snov za svoje romane iz plemiško - meščanske, to je, omikane ruske družbe, ki pa je bila zaradi tega, ker je bila kulturno na višji ravni, bolj doma v zahodni Evropi kot pa v Rusiji. Njeni junaki so ruski grofje, ki potujejo s služničadjo po zahodnoevropskih deželah, zlasti po Italiji, ki imajo tam neverjetna posastna srečanja s strahovi v raznih samotnih gradovih. Prikazujejo se jim ljudje preteklih dob v čisto tvarni človeški obliki, le da so se vedro obleceni v nekdanje nose in po tem jim je spoznati, čeprav se ne pojavljajo samo ponoci. Kar ne radno stoji pred odrevenim sodobnikom, ko odpre vrata kake samotne dvorane v gradu. Med njim in prikaznimi iz preteklosti se dogajajo preseljive drame in posastne pustovske, tako da dobva bralec kurjo pot in mora imeti v resnici precej močne in zdrave živce, da vzdrži tako branje brez škode.

(Dalje prihodnje)

— 0 —

Zmanjkalo ji je sape...

Glasiło komunistične partije Tribuna Ludu je prenehala izhajati svojo nedejsko književno priložnostno Tribuna Literacka, češ da ni več potrebna. Priložnost je stalno napadala tako imenovani »kulturni revizionizem«. Izuajati so jo začeli leta 1957, da bi pobijala kulturne tokove, ki so se pojavili v oktobru 1956 po koncu Stalinove dobe.

Zahodni opazovalci v Varšavi so označevali to nedejsko priložnost za glasilo reakcionarnega krila partije, ki se je zavzemala za ohranitev stalinovskih smernic v književnosti, za tako imenovano »socialistično stvarnost«, čeprav so se temu upirali skoraj vsi poljski umetniki.

ČRNA KNJIGA UMETNOSTI

Umetnostni kritik P.ero Girace je objavil v knjigi Cronache nere dell'arte večino svojih ocen, razpršenih po raznih listih in revijah. Girace je znan po tem, da je nastopil proti mnogim modernističnim smerem v slikarstvu in kiparstvu, ki s pravo umetnostjo nimajo nič skupnega. O njih le trde, da kdor jih ne razume, je tepec, pa amen. »Vsi vedo,« pravi Girace v uvodu, »da je modernizem postal neke vrste diktatura; ni tovarnarjeve žene, izobraženke ali pokulturnega gizdalina, ki ne bi pokleknil pred diktatorjem, pa naj se že imenuje Picasso ali Kandinski ali pa je kak naš picassovec, ki premleva ukaze umetnjakarjev iz Ville Lumière.«

Giracejev glas je zaenkrat glas vpijočega v puščavi.

Dostojevski v novi luči

V milanski založbi Mursia je izšla obširna knjiga o življenju in umetnosti romancoisca Dostojevskega. Sestavil jo je ruski slovstveni zgodovinar Abraham Jarmolinski, ki živi v Ameriki. Kritično raziskuje vpliv raznih idejnih smeri na umetnost Dostojevskega. Raziskuje vzroke in povode za nastanek velikih romanov in s posebno kritično metodo osvetljuje značaje njihovih junakov. Iz njih dokazuje, kakšna je bila ruska miselnost v predvojni dobi. Pokaže tudi na vzporednost med umetnikovim življenjem ter njegovimi deli.

Četrty roman

V prihodnjih dneh izide četrty roman francoske pisateljice Françoise Sagan. Naziv mu je »Amévous Brahm«s. Založnik Julliard pravi, da gre za najboljšo njeno delo, zato bo izšla že prvič v sto tisoč izvodih. Vsebinska se pa vrta kot v prvih treh romanih samo okrog erotike, samo da je tu par slavnih več. Pripoveduje o ljubezenskem »trikotju«, vsebina je zajeta iz sedanega pariškega življenja. Milijone pa bo Saganovi prav gotovo prinesel, ker so taki romani moderni kot pevci - kričači.

TRZASKI PESNIKI

V Trstu deluje že deseto leto za'ozba »Lo Zibaldone«, katero je ustanovila pisateljica Anita Pittoni. Založba bo v kratkem izdala še neobjavljene pesmi Umberta Sabe iz leta 1911. Druga zbirka z naslovom Pagine di diario bo objavila pesmi tržaškega ljudskega pesnika Virgila Giottija.

Kulturna novost

Ljubljanski mesečni zbornik Knjiga, ki že sedmo leto objavlja vse knjižne novosti ter jih kritično ocenjuje, je s 6-7. številko dobil tudi posebno prilogo v francoščini. Oskrbuje jo komisija za stike s tujino, ki obstaja kot poseben kulturni osek pri Zvezi slovenskih književnikov. Namen francoskih sestavkov v Knjigi je, da opozori svetovno javnost na nove izdaje v slovenščini ter daje vzpodbude za prevajanje naših pisateljev.

LATINICA PRODIRA

Na Kitajskem skušajo tudi v kulturi dohiteti zahodne narode. Zato je ministrstvo za vzgojo določilo že lansko leto, naj se začne v šolah poučevati latinica. Bodoči rod bo že opustil stare kluge in s tem bo storjen velik korak k skupnosti vsega človeštva, ki naj ga povezuje vsaj enotna pisava.

Kulturne vesti

Nedavno je umrl znani francoski literarni kritik Robert Kemp, član Francoske akademije. Star je bil 74 let.

V kletnih prostorih neke vile v Pompejih so našli skladovnico voščenih tablic, na kakršne so pisali Rimljani. To je bil domači arhiv lastnika. Starinoslovci si obetajo, da bodo tablice razodele marsikaj zanimivega o domačem življenju v vilah bogatih Rimljanov, zlasti v gospodarskem pogledu.

Maurice Chevalier je dokončal film Olympia s Sofijo Loren, nakar bo snemal v Združenih državah film Can can s Frankom Sinatra, Louisom Jourdanom in Shirley Mac Laine.

Libanon je dobil lastno televizijo, ki oddaja po tri ure na dan dva programa: angleško-francoskega in arabskega. Ob začetku oddaj je bilo v Beirutu 230 televizijskih sprejemnikov, a računamo, da se bo število do konca leta povečalo na 5.000. Libanon ima komaj en milijon prebivalcev, a je najnaprednejša arabska država.

»Prostovoljna izgnanka« Sofija Loren se je prejšnji teden vrnila v Italijo, ki jo je zapustila zaradi civilne poroke z dvožencem Carlom Pontijem. Baje je silno srečna, da se je lahko vrnila. Hudebni jeziki pravijo, da se je vrnila zato, ker upa, da bodo Pontija vtaknili pod ključ in se ga bo tako znebila.

Med Gino Lollobrigido in Skofičem so se baje pojavile razpoke. V Združenih državah se je Gina, kot pravijo, nekoliko zagledala v Franka Sinatra. Skofič je »smehljaje« zanikal te govorice. Gina pa je po istih virih živčno izčrpana. Namesto nje se je Silvana Mangano dala ostriči »na balin« in bo igrala v filmu »Jovanka in druge«.

»Jovanko in druge« bo režiral ameriški režiser Martin Ritt. Škoda moža za tak scenarij — če je namreč tak, kakor smo brali. Film bodo snemali, kar zadeva zunanje prizore, na Koroškem, ker Jugoslavija ni dovolila snemanja na svojem ozemlju.

Umetna gnojila bodo cenejša

Italija proizvaja danes dvakrat toliko dušika, kot znaša notranja potreba po tem umetnem gnojilu. Ker ni mogoče izvoziti toliko dušika, kot so predvidevali pred otvoritvijo velikanske tvornice v Ravenni, je nova proizvodnja začela pritiskati na odjadne cene in strokovnjaki trdijo, da so notranje prodajne cene nižje kot proizvajalne in da proizvajalci dušika delajo z izgubo (konkurenca med Montecatini in ENI). Potrošnikov — kmetovalcev ta zadeva ne briga in so veseli, če lahko dobijo dušičnata umetna gnojila bolj poceni.

Ze pred meseci so znatno znižali cene dušičnatih umetnih gnojil, sedaj pa osrednja komisija za cene proučuje, kako bi cene še znižala, kar bi ne veljalo samo za dušičnata, marveč za fosforna in kalijeva ter ostala gnojila, tako v navadnih, mešanih ali sestavljenih oblikah.

Pri superfosfatu (v prahu) bo cena za enoto fosforove kisline znižana od 83 na 81 lir in od 85 na 83 lir, če je superfosfat v zrnati obliki. Kot primer navajamo ceno 20% superfosfata. V 100 kg tega gnojila je 20 kg (20%) fosforove kisline, to je 20 enot. Ker vsaka enota stane 2 liri manj, bo 100 kg superfosfata stalo 40 lir manj kot doslej.

Cena za enoto dušika se zniža za 6 do 8 lir, pri kalijevem kloratu za 6 do 9 lir, pri kalijevem sulfatu pa za 7 do 11 lir. Enota dušika bo stala največ 138 lir, pri kalijevem kloratu 67 in kalijevem sulfatu 91 lir.

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 29. julija si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	617—620 lir
avstrijski šiling	23,75—24,25 lir
100 dinarjev	82—84 lir
100 francoskih frankov	123—125 lir
funt šterling	1725—1750 lir
nemško marko	147,75—148,75 lir
švicarski frank	143—144 lir
pesos	5—6 lir
zlato	702—704 lir

ŽENA IN DOM

ZAČIMBE

Pri pripravljajanju jedil imajo precejšen pomen tudi začimbe. Vedeti moramo predvsem, kakšne začimbe bodo dale jedem boljši okus in vonj. Zato ne bo odveč, če navedemo nekaj pri nas najbolj poznanih začimb in povemo, za kakšne jedi so posamezne prikladne.

Bazilika izboljša okus solati, juham, mesnim jedem in ribam.

Cimet dodajamo pecivu (predvsem medenemu), kompotom in nekaterim mesnim omakam.

Drobnjak je ostra začimba, ki je primerna za namaze iz skute, sira in presnega masla, za juhe, solate in surovo hrano. Uporabimo ga svežega in drobno sesekljane.

Janež dodajamo pecivu in kruhu.

Kapre se prilagajo omakam in zlasti jajčnim ter mesnim jedem.

Koper dodajamo solatam, omakam, ribjim in jajčnim jedem, kumarom in surovi hrani.

Krebuljico v majhnih količinah in svežo dodajamo solatam, jajčnim jedem in surovi hrani.

Kumino uporabimo v številnih primerih (pri kruhu, pecivu, siru, skutii, mesnih jedeh, svežem in kislem zelju).

Luštrek, svež ali suh, izboljša okus omak in juh.

Lovorov list dodajamo mariniranim mesnim jedem in omakam.

Majaron naj ne manjka v mesnih jedeh in omakah.

Melisa ima kiselkast okus; dodajamo jo oma-

kam, solatam in surovi hrani.

Muškatni oreh rabimo kot začimbo pri omakah ter zelenjavnih in drugih juhah.

Rdeča in sladka paprika sta pri nas dobro znani; prilagata se omakam, golažem, juham, solatam in sirom.

Pehtran je začimba za solate in omake. Uporabljamo ga svežega; z njim izboljšamo okus sirovih nadevov. Lahko ga tudi sesekljamo in pomešamo s kisom, ki nam služi za solate in majoneze.

Peteršilj dodajamo jedem, ko so že skuhane, razen pri cmokih in mesnih jedačah. Drobnno sesekljan izboljša okus juh, mesnih in jajčnih jedil, solat in cmokov. Čim več je jedača slana, tem več peteršilja dodamo.

Popra ne uporabljamo preveč. Prilega se mesnim jedem, omakam in zelenjavam.

Setraj dodajamo stročnicam in različnim omakam. Služi nam lahko svež kakor tudi posušen.

Timian izboljša okus mesnih jedi in omak; prilaga se zlasti klobasam.

Vanilja je zelo priljubljena v pecivu in različnih kremah.

Zelena služi kot dodatek za juhe in omake.

Zafran rabimo kot dišavo pri pecivu, a tudi pri mesnih juhah.

Zajbelj se prilaga mesnim jedem, perutnini, ribam, solatam in surovi hrani. Rabimo ga lahko svežega ali posušenega.

Zbice izboljšajo okus in vonj peciva, kompotu, sladkih omak ter kuhanega vina.

GOSPODARSTVO

Zatirajte kurjice in muhe

Perutnina sedaj hudo trpi od kurjic, to je zajedalskih uši. Živina pa zaradi muh. Če hočemo perutnino rešiti kurjic, ni dovolj, da živali poprašimo s primernim sredstvom ali da nekoliko razkužimo kurnik. Oboje moramo storiti istočasno, kajti drugače bo perutnina zanesla kurjice v razkuženi kurnik ali pa si bo razkužena perutnina nabrala novih kurjic v nerazkuženem kurniku.

Za razkuženje perutnine je v trgovini mnogo pripravkov v prahu: neocid, neocidol, killing, DDT mnogih vrst itd. Najučinkovitejši je neocidol, ki uniči tudi uši na govedu, prašičih, psih in na vsej živini. Za razkuženje kurnikov je najprimernejše sredstvo gesarol 50, katerega raztopimo v vodi, in sicer 40 do 50 gramov za eno navadno nahrbtno škropilnico: v posodo najprej stresemo prah (gesarol 50), vrhu zlijemo toliko vode, da napravimo redek močnik, katerega po 10 minutah razredčimo z vodo.

Perutnino in kurnik moramo razkužiti isti dan: ko zjutraj živali spuščamo na prosto, moramo vsako posebej poprašiti po vratu, pod perutnicami in okoli zadka z neocidolom. Ko je perutnina na paši, moramo kurnik skrbno poškopiti, najbolje z nahrbtno škropilnico; paziti moramo, da so poškopljeni prav vsi kotički, ker se ravno v teh skrivajo kurjice. Mimogrede omenimo, da apneni belež ni nikako razkužilo proti mrčesu in ravno tako ne apno v prahu.

Muhe in komarje uničujemo takole: za kuhinje in človeška bivališča uporabljamo še škropila na podlagi DDT, gamesana ali diazinona. Največ muh in tudi njih glavna zalega pa je v hlevih. V teh ne uporab-

ljamo več zgoraj imenovanih škropil, temveč posebne trakove. Ti pa niso navadne muholovke ali s prilepljivimi snovmi opremljeni traki, marveč traki, ki so prepojeni s posebnim strupenim pripravkom, največkrat na podlagi parathiona. Trake raztegnemo vzdolž hleva in pritrdimo s pritiskači ali žebliji, tako da visijo ped globoko od stropa. Nanje se usede le redka muha, ker bo ogromna večina skušala odleteti iz hleva, brž ko se bo nekoliko približala traku in se tako zastrupila. V nekaj dneh ne bo v hlevu nobene muhe in povrnila se ne bodo vsaj 3 mesece.

V trgovini je več takih trakov: muscadit podjetja Sipcam, nastrotex podjetja Montecatini, poleg nemških, danskih in drugih inozemskih trakov. Eni so širši, drugi ožji, eni dražji, drugi cenejši, a v bistvu so vsi dobri. Živinorejec naj kupi tistega, o katerem se je pri sosedu prepričal, da je res dober. Traki so sicer dragi, a z njimi se proti muham boriš sorazmerno mnogo ceneje kot z drugimi sredstvi.

Traki so pa strupeni in zato naj jih obesa večča in pazljiva oseba, ne kakšni otroci. Najbolje je, da jih postaviš z rokavicami in da imaš usta pokrita z ruto. Paziti je nadalje potrebno, da so dobro pritrjeni in da jih živali ne dosežejo z jezikom.

— 0 —

Zaščita rastlin v avgustu

1. Trte: v prvi desetini avgusta moramo trte še enkrat poškopiti proti peronospori, in sicer z raztopino nebakrenih škropil (na 100 litrov vode 300 gramov asporja) ali pa z raztopino modre galice (1,5 kg za 100 litrov). Tem raztopinam moramo dodati škropilnega žvepla (koloidalno ali cosan — 100 gr) proti oidiju. Škropilu bi bilo potrebno dodati še 200 gramov gesarola 50 ali 100 gramov carposana proti grozdnemu črvu, ki bo sedaj še posebno divjal, če ga nismo zatrli pred cvetenjem oziroma po njem. V drugi polovici avgusta moramo trte še enkrat poprašiti z žveplom, kateremu primešamo 30% prahu Caffaro.

2. Jabolka in hruške moramo poškopiti z enakimi škropili kot trte. Na ta način se borimo proti škrlupu, luknjičavosti, oidiju, sadnemu črvu, rdečemu pajku in drugemu mrčesu.

3. Povrtina: fižol stročnik, papriko, jajčevce (melancane), paradižnike, bučke in kumarice moramo poškopiti z nebakrenimi škropili, kot trte (za 100 litrov škropila potrebujemo 250 gramov asporja). Cvetiča, kapusnice ter repo moramo škropiti z raztopino gesarola 50, brž ko opazimo gosence. Uši uničujemo z naslednjimi sredstvi: toxfid, carposan, itd.

SENO V HLEBCIH

V ZDA uvajajo stroj, ki se premika za traktorjem, kosi travo in jo stisne v hlebce, ki so 5 do 10 cm visoki. Shranijo jih na senikih ali v silosih. Z njimi so živali zelo zadovoljne, živinorejci pa tudi, saj shranijo več krme na manjšem prostoru, živali pa hlebce s pridom spreminjajo v meso in mleko.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

49.

Dr. E. BESEDNJAK

Istega dne ko v Kopru pri Josipu Ahtiku so »agitirali« po svoje tudi v bližnjih Pobegih. Tu so iskali Nazarija Pečariča, ki je bil ravno tako znan kot narodno zaveden človek. Vendar njega niso našli doma. Njegovo stanovanje je bilo zaklenjeno. Toda hudodelcev to ni oviralo, da ne bi s silo vdrli v tuj dom. Tu so odpirali omare in toliko časa brskali, dokler niso naposled našli kup glasovnic z lipovo vejico ter jih zmagoslavno odnesli. Ven so šli sinovi »boljših« istrskih družin skozi okno.

BERTOKI NA RIŽANI

Na »volilni agitaciji« so pa bili fašisti že prejšnji dan tudi v Bertokih pri Kopru. Tu so se spravili na župnika. V župnišče so planili ravno v trenutku, ko je bila družina pri kosilu. Najprej so v kuhinji razbili vse, kar jim je prišlo pod roko. Zatem so šli v pisarno ter raztrgali in uničili vse matične knjige.

Župnika so srečali na stopnicah, ko se je ravno vračal od bolniške postelje svojega očeta. Začeli so mu groziti, naj pazi, kaj dela, namigujoč seveda na bližajoče se državno-zborske volitve. Naposled so mu mimogrede sporočili tudi ukaz, da ne sme v bodoče niti pridigati niti opravljati molitev v **slovenskem jeziku, se pravi v materinščini vernikov.** Fašisti si potemtakem niso prilaščali le oblasti policije in sodišča, temveč tudi Cerkve in škofova.

Ob vsem tem so se slovenski verniki in politični ljudje morali vprašati, kako so se mogli tedanji italijanski »popolari«, predhodniki današnjih demokristjanov, priključiti fašistom ter podpirati njihove poslanske kandidate v Julijski krajini. Zares v moralno lepo tovarišijo so zašli, in to proti izrečnim navodilom osrednjega vodstva svoje stranke in njenega glavnega tajnika don Sturza!

V POSTOJNI

Volivce so pa fašisti skušali strahovati tudi v slovenskih krajih izven Istre. Tako je 4. maja zvečer pridrvela truma oboroženih »mladeničev« pred že omenjeno znano gostilno »Tiho dolino« v Postojni ter obkolila poslopje, da ni mogel nihče iz njega. Čuli so bili namreč, da je tu volilni sestanek Slovencev, kar je bilo za priseljene Italijane nezasišano izzivanje.

Najprej so fašisti preiskali dvorišče, zatem pa vdrli v notranje prostore, namerili na goste samokrese ter izvršili na njih telesno preiskavo, češ da iščejo orožje. Ko niso našli ničesar, so prisilili lastnika gostilne g. Severja, da jim pokaže še vse ostale prostore, kjer bi po njihovem moralo vsekakor biti volilno zborovanje.

Značilno za razmere je, da je bil med fašistovskimi strahovalci tudi topniški poročnik Rocchis, ki so ga vsi poznali, čeprav ni nosil častniške oprave. Zopet dokaz, kako se je v volilni boj protizakonito mešala celo vojaščina, tako da so Slovenci tedaj imeli res vse zoper sebe. Vendar Postojnčani so bili zavedni in ponosni ljudje, ki se fašistov niso bali. Gostilničar Sever jim je kar v obraz povedal, da so v Postojni volilna zborovanja nepotrebna, ker so meščani Slovenci ter bodo zato 15. maja vsi glasovali za kandidate Jugoslovanske narodne stranke.

NAPAD NA ŽUPNIŠČE V ZRENJU

Novicam o nasilstvih, ki so jih fašisti počenjali na svoji »volilni propagandi« zlasti v Istri, pa ni hotelo biti kraja. V uredništvo Edinosti smo prejeli vest, da so isti dan ko v Bertokih, to je 4. maja, vdrli črnuhi tudi v župnišče v Zrenju. Pohod na Zrenj so zasnovali in vodili fašisti iz Poreča, zakaj Poreč ni hotel zaostajati v rodoljubju in širjenju italijanstva za Koprom in Pazinom.

Ob 10. uri zjutraj je priropotal tovornik z

dvajsetorico oboroženih »rodoljubov« v vas Jakci, naznanjajoč svoj prihod s streljanjem iz samokresov, da bi hrvaški kmetje vedeli, s kom imajo opravka, ter se primerno ustrašili. V Jakcih so postvavili k tovorniku dva stražarja in jo nato mahnili peš proti Zrenju. Na piko so si bili vzeli ondotnega priljubljenega župnika, ker bi jim utegnil s svojim vplivom na ljudstvo pri volitvah precej škodovati. Zato so ob prihodu v Zrenj takoj naskočili župnišče. Poslopje in bližnjo cerkev so obkolili in izdali ukaz, da se nihče ne sme niti približati niti se s kraja odstraniti.

Župniku so sporočili, da so prišli preiskat in pregledat njegovo stanovanje in cerkvene prostore, da ugotove, ali se v njih ne skrivajo kake sumljive stvari. Zahteva je bila protizakonita in kazniva, toda kaj je župnik hotel? Mu ni preostalo drugo, kot da je pred oboroženim nasiljem klonil.

SEŽGALI SO POHIŠTVO IN KNJIŽNICO

Mladeniči iz »boljših« istrskih družin so šli celo v župnikovo spalnico in tam vse pretaknili. Župnik jih je spremljal. Njegova mati, bolehnna in šibka 70-letna starka, se je priključila, ker je trepetala, da se sinu, kaj hudega ne primeri. Ko črnuhi v spalnici niso ničesar našli, so v svojem besu začeli razbijati okoli sebe in metati pohištvo na cesto.

Zatem so se spravili na župnikovo knjižnico in jo ravno tako pognali skozi okno. Knjige s pohištvo vred so na cesti sežgali. Matere se je loteval obup. Pogled nanjo je bolehavega župnika tako pretresel, da ga je prišla slabost in so ga morali spraviti v kuhinjo. Sestra je tu poskrbela, da je spet prišel k sebi.

Vse to pa ni na posurovele črnuhe prav nič vplivalo. Župnika so gnali zatem še v njegov urad in v prostore posojilnice, da tudi tam »izvrše preiskavo«. Našli niso, razume se, ničesar. Ob slovesu so napovedali, da se v kratkem vrnejo in da se tedaj za župnika stvar ne bo iztekla tako gladko kot to pot.

(Nadaljevanje)

Ker so bili v taborišču ljudje skoro vseh evropskih narodnosti, je bilo tudi v knjižnici po nekaj knjig v vseh evropskih jezikih. Iz radovednosti sem si izposodil včasih kako knjigo v čisto tujem jeziku, n. pr. norveško in jo skušal počasi brati s pomočjo svojih norveških prijateljev. Bili so to policijski romani v zvezkih, podobnih izdajam Slovenčeve knjižnice. Norvežani namreč zelo radi prebirajo take romane, so mi povedali, in v nasprotju s Slovenci imajo tudi sami dovolj pisateljev, ki pišejo take knjige. V spominu mi je ostal lep opis zimskega večera v norveški prestolnici z njenimi lučmi in meglami, s katerim se je začel eden tistih policijskih romanov...

Za nekatere pa je bila največja privlačnost v taborišču — javna hiša. V taborišču smo bili sami moški, bilo nas je blizu 30.000, in kdor ni delal zunaj taborišča, ni nikoli videl nobene ženske. Tembolj debelo smo vsi pogledali nekega večera, ko smo se po večerji sprehajali po glavni taboriščni ulici in zagledali SS-ovskega podčastnika, ki je šel med dvema zelo lepima, mladima dekletoma z dolgimi lasmi. Imeli sta lahki, pisani poletni obleki, in čez ramena sta imeli ogrnjena še lahka spomladanska plašča. Vse je umolnilo, ko ju je zagledalo. Zdelo se nam je, da vidimo dve mili prikazni... Stopali sta plaho, a vendar nekam gzdavo in žensko izzivalno. Stojte smo gledali za trojico in se spraševali, kdo sta tisti dekleti. Interniranki nista mogli biti, saj potem bi ju ne bili privedli k nam. Zanje so imeli posebna taborišča, Rawensbrück in druga. Bili sta tudi prelepo oblečeni. Interniranke bi bile oblečene v kakšne smučarske hlače, kakor so se navadno odpravljale na transporte, in v stare pulovre... Ti dve dekleti pa sta bili skoro elegantni... Nismo mogli razumeti, kaj naj bi to pomenilo. SS-ovec ju je pripeljal odnekod izza zadnjega, 29. bloka in prehodil z njima vse taborišče. Nazadnje so zavili v enega

V DACHAUSKIH BLOKIH

93

E. Z.

izmed bolniških blokov. Nekaj časa smo se še pogovarjali s prijatelji o nenavadnem dogodku, v tonu: češ, ali si videl?, nato pa nismo več mislili na to. Kmalu zatem pa se je razširila po taborišču novica, da je organizirala uprava taborišča v eni izmed manjših barak na zagrajenem zemljišču za 29. blokom, ki je služilo sicer za »zajčjo farmo« SS-ovcem — javno hišo. Zvedelo se je tudi, da je v njej 11 deklet.

Prve dni je šel iz radovednosti vsak pogledat to novo taboriščno »pridobitev«, seveda le oddaleč. A le malokdaj smo videli katero izmed deklet. Morda jim je bilo prepovedano, da bi se kazale. Videli smo jih včasih za hip le tedaj, ko so šle v SS-ovskem spremstvu v bolniške bloke ali kamor jih je pač vodil njihov SS-ovski spremljevalec. Bile so mlade in lepe; spraševali smo se, odkod so prišle, a tega ni vedel nihče povedati. Nekateri so trdili, da so jih privedli iz kakega ženskega taborišča in da so se same javile, da bi si olajšale usodo in se rešile stradanja in morda smrti. Vsekakor pa se je zdelo malo verjetno, da bi se bila dekleta na svobodi odločila za tako usodo, in tako smo videli v njih nesrečne tovarišice, ki so jih v tej ali oni obliki prisilili k takemu početju. To je potrjevalo tudi dejstvo, da so bile — kolikor smo mogli zvedeti — same tujke. Nekaterim se je s časom posrečilo, izmenjati z njimi nekaj besed, ko so delali v bližini barake, in povedali so nam, da so med njimi Francozinje in Poljakinje. Toda SS-ovci so imeli strogo zapoved, da preprečijo vsak nedovoljen stik med dekleti in interniranci.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Začelo se je v Zagrebu...

Strokovnjaki menijo, da nastopa na letošnji dirki po Jugoslaviji lepo število odličnih kolesarjev, kar daje čar in zanimanje prireditvi. Dirkači morajo prevoziti še dolgo pot in marsikaj se bo še spremenilo, zato je za sedaj še težko napovedati zmagovalca. Do sedaj so se izkazali Belgijec Van der Wecken, Nizozemec Hugens, Belgijec Claes in Bolgar Hristov; od Jugoslovjanov pa Petrovič, Levračić, Zirovnik, Sebenik in Valčić.

V Zagrebu je 72 kolesarjev začelo 24. julija dirko po jugoslovanskih cestah. Prva etapa je vodila dirkače do Reke. Jugoslovanski vozači so se do sedaj na tej etapi slabo izkazali, tokrat pa je šlo drugače, saj je na živahni etapi zmagal Petrovič. V

POMEMBNO TENISKO SREČANJE

V Milanu sta se v odločilnem tekmovalstvu za prvenstvo evropske cone Davisovega pokala srečali Italija in Španija. V prvem dnevu dvoboja (24. julija) so bile moči nastopajočih (Sirola in Couder) izenačene. Zaradi nevihte pa je bilo srečanje prekinjeno, tako da si je vsak tekmovalac zagotovil dve zmagi, ne da bi nasprotnika utegnili dokončati 5. set. Drugega dne je bila sreča mila Italijanom. Sirola je dokončal boj s Couderom v svojo korist (2:6, 8:6, 7:5, 2:6, 6:4). Pietrangeli je imel z nasprotnikom Gimonom nekoliko lažji posel in ga odpravil v treh setih (8:4, 6:3, 6:3). V nedeljo sta se pomerili dvojici Pietrangeli - Sirola in Gimeno - Couder. Tudi tokrat sta se morala Spanca ukloniti močnejšima nasprotnikoma (4:6, 6:8, 4:6). Zadnji dan tekmovalj je bil 27. junija. Gimeno je pridobil prvo točko za svoje moštvo, in sicer proti še ne preveč izkušenemu Tacchiniju (6:4, 6:1, 6:1). Zadnja sta se srečala Pietrangeli in Couder. Spanec je sicer bolje zaigral v prvih dveh setih, kar je prisenetilo občinstvo, toda končna zmagaja je pripadla Italijanu (6:8, 4:6, 6:2, 6:0, 6:4).

Z zmago nad Španijo (4:1) ima Italija pravico srečati se v začetku avgusta s finalistom ameriške cone, ki bo ali Kuba ali, kar pa je bolj verjetno, Avstralija; ta je namreč odpravila Kanado z rezultatom 5:0.

Politika meglenih obrisov

Prestolonaslednik si ni bil sam na jasnem, kako bo uredil bodoče cesarstvo. Vedel je le, da mora začeti drugačno politiko kot njegov stric. Zato sta si že načeloma prišla v vsakem političnem razgovoru navzkriž.

Nič čudnega torej, če je ministrski predsednik vzkliknil, da ima Avstrija že dva cesarja. Druga prvina prestolonaslednikove politike je bilo sovraštvo do Madžarov. Pri tem je račun na pomoč »avstrijske jugoslovanske države«. Tudi ta točka je spadala v njegov megleni politični program. Dnevnik Neues Wiener Journal je objavil Ferdinandov politični načrt, ki so mu ga pomagali sestavljati strokovnjaki ustavnega prava. Med njimi sta bila tudi Slovenec Zolger, prvi in zadnji slovenski minister avstrijske vlade, in profesor ustavnega prava Jäger, eden izmed tvorcev načrta za vlado bodočega cesarja Franca II., ki je med drugim zahteval enotno armado. To pa je bila bojna napoved Ogrski, ki je že imela svojo vojsko. Franc Ferdinand je svojemu svetovalcu Marguttiju kar očitno izjavil, da bo, če treba, še enkrat z mečem v roki osvojil Madžarsko.

Pomagali da mu bodo slovanski polki, kakor so že nekoč pod Jelačičem rešili Dunaj pred madžarskimi revolucionarji. Poleg enotne armade je načrt že vnaprej določal nemščino kot skupni državni jezik; zopet udarec proti Madžarom!

soboto so tekmovalci prevozili pot od Reke do Pulja na dolžini 105 km. V zadnjih kilometrih so ubežali Nizozemec Hugens in Belgijec Klement in Claes, ki je prišel na cilj prvi in osvojil roza majico. Tretja etapa se je začela v Pulju in končala v Novi Gorici. Nad 200 km dolgo progo so morali tekmovalci preteči v hudi vročini. Na tej etapi so se odlikovali vsi člani jugoslovanskega moštva. V Novi Gorici je bil prvi Van der Wecken, za njim pa je v istem času prišla glavnina. V Novi Gorici je Hugens prvi na skupni lestvici. Na najtežjem delu dirke od Nove Gorice do Vršiča je kraljeval Van der Wecken, ki je prišel na vrh prelaza 2' in pol pred ostalimi. Istega dne so kolesarji privzeli v Ljubljano, kamor je prvi prišel Nizozemec Pingel. Roza majico si je nadel Van der Wecken; 28. julija so kolesarji v Ljubljani počivali.

SPORT PO SVETU

Kolesarstvo — Na dirki Milan - Vignola (252 km) je zmagal Zamboni pred Veluchijem in Falaschijem. Izid dirke naj bi dal tehničnemu komisariju Bindi napotke glede izbire italijanskega moštva, ki bo prihodnji mesec nastopilo v Zandvoortu (Nizozemska) na tekmah za cestno svetovno prvenstvo. In res je Binda objavil imena 12 (poklicnih) tekmovalcev. Ti so: Baldini, Benedetti, Bruni, Carlesi, Conterno, Defilippis, Gismondi, Pellegrini, Gastone Nencini, Ronchini, Tamagni in Zamboni.

Na progi Ljubljana - Ilirska Bistrica - Ljubljana (174 km) je bila 22. julija V. mednarodna dirka, ki jo je priredila tovarna koles Rog. Nastopilo je 56 kolesarjev iz Nizozemske, Avstrija, ZAR in Jugoslavije. Med posamezniki je zmagal Willemsen (Nizozemska), med moštvi pa Maastricht (Nizozemska). Razen Levračića so vsi najboljši jugoslovanski kolesarji odstopili.

Avtomobilizem — Giulio Cabianca je na avtomobilu Osca 1500 s časom 4'27"7 postavil nov višek proge Trst - Opčine in obenem zmagal na tej dirki.

Atletika — Srečanje med Švedsko in Italijo, ki je bilo v Malmoeju, se je zaključilo v korist domačinov s 113:98. Lep uspeh je žel Tržačan Švara (110 m z zaprekami).

Košarka — Na mednarodnem ženskem turnirju, ki je bil v Porto San Giorgiu, je v odločilni tekmi poljska ekipa AZS premagala Udinese (49:45). V dvoboju za tretje mesto je madžarska ekipa Poeteti premagala Crveno zvezdo iz Beograda z 61:59.

Nogomet — Na polfinalnih tekmah srednjeevropskega pokala so se srečali Vojvodina in MTK-ter Partizan in Honved. V Novem Sadu je Vojvodina razočarala občinstvo in zaigrala neodločeno (0:0) proti MTK iz Budimpešte. Beograjskemu Partizanu ni uspelo premagati v Budimpešti ondotnega Honveda. Ker so se tekma in dva podaljška zaključili neodločeno (2:2), je bilo potrebno žrebanje, pri katerem je imel srečo Honved. Tako bo torej zmagovalac pokala izšel iz dvoboja med budimpeštanskima moštvo MTK in Honvedom.

Na srečanjih za uvrstitev v slovensko consko ligo sta zmagali Nova Gorica in Ilirija.

Najvažnejše srečanje za vstop v II. jugoslovansko zvezno ligo je bilo v Varaždinu med domačim Varteksom in mariborskim Branikom. Tekma se je končala z zmago Varteksa (3:2). Zato je malo upanja, čeprav je Branik premagal Tekstilaca (6:4), da bi mariborsko moštvo osvojilo prvo mesto in s tem vstopilo v II. zvezno ligo.

Plavanje — V enem tednu je bilo doseženo izredno veliko število novih viškov. V okviru povratnega dvoboja med Japonsko in ZDA je Osaki Jamana preplaval 400 m prosto v 4'16"6, 200 m prosto pa v 2'01"5; japonska štafeta 4x200 m je dosegla čas 8'18"7; Američan Mc Kinney je preplaval 200 m hrbtno v 2'17"8. Zmago na tem dvoboju so si prilastili Američani (37:33), medtem ko so na prvem srečanju v Tokiu bili boljši Japonci (41:38).

V Waalwijku, kjer je bil dvoboj med Nizozemsko in Anglijo, je nizozemska štafeta 4x100 m izboljšala svetovni višek s časom 4'51"5. Nizozemka Van Velsen je preplavala 100 m hrbtno v 1'11"7. Angležinja Lonsbrough se je proslavila s časom 2 minuti 50"3 na progi 200 m prsno. Na srečanju je zmagalo nizozemsko moštvo s 112:89.

Američanka Collins je preplavala 200 m v metuljkovem slogu v času 2'38"5, 220 y v istem slogu pa v 2'43"7.

Vsi navedeni časi predstavljajo nove svetovne viške.

Motociklizem — V Kr'istianstadu sta na dirkah za Veliko nagrado Švedske zmagala Surtees (kategorija 350 cmc) in Hocking (kat. 250 cmc). Na lestvici za kategorijo 350 cmc vodi Anglež Surtees, na tisti za kategorijo 250 cmc pa Italijan Ubbiali.

92

V SONCU IN SENCİ

(Usoda Habsburžanov)

R. B.

Posebne zamisli je imel Ferdinand pod vplivom novega štabnega načelnika Conrada Hötendorfa glede zapadne meje. Računal je, da bo prej ali slej moralo priti do obračuna z Italijo. Zato je sanjal o preventivni ali preprečevalni vojni. Avstrija naj prva sproži vojno, da si utrdi položaj. Kot vrhovni poveljnik armade, kajti v tej točki mu je cesar popustil, je določil na odločilna mesta svoje ljudi, mlajše, ki so si skušali v vojni pridobiti zlate generalske ovratnike. Nemški vladar Viljem II. je Franca Ferdinanda v teh načrtih očitno podpiral. Cesar Franc Jožef pa se je upiral, češ da pomeni preventivna vojna smrt Avstrije. Svoje vladanje je hotel v miru dokončati. Ni pa bil cesar nasproten vojni na Balkanu, uverjen, da se bodo ondotne slovanske države po prvem pohodu zrušile.

Avstrijska diplomacija je po stari navadi spet nihala: na zapadu nobene vojne, na vzhodu pa! Ferdinandov načrt je tudi visel med dvema nasprotjima: hotel je dovoliti narodom svoboščine, a zopet le v toliko, v kolikor ne bi nasprotovale nemški nadvladi;

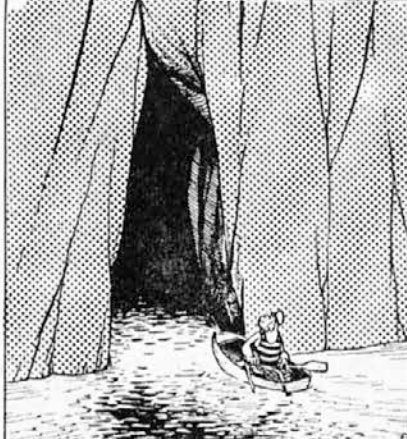
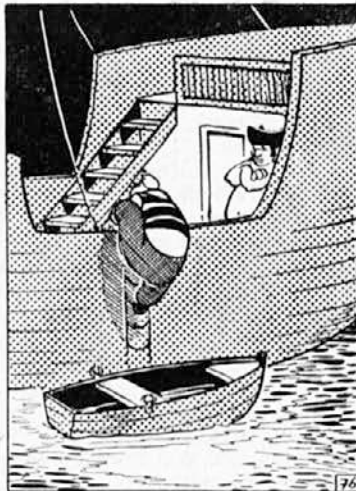
enake pravice za vse, a če škodijo prodiranju nemštva proti Adriji in na Balkan, pa nič!

Koliko svoboščin je bilo odmerjenih Slovincem, se je v jasni luči pokazalo poleti leta 1914, ko je vlada prepovedala »iz ozir na javno varnost in na javni blagor« vseslovanski sokolski izlet v Ljubljani. Na jugu se je Avstrija še vedno ravnala po načelu Divide et impera! Z Italijani se je družila proti Slovincem, te so pa Nemci izrabljali proti Italijanom. Zato je 21. junija na telovadišču pri Sv. Jakobu v Trstu počila bomba: dvesto sokolov je telovadilo, ko se razleteli široka plinska cev, napolnjena z razsekanim železom. Nemci so se smejali, ko je tržaška tolpa mladičev vpila pri predoru Sv. Jakoba »Abbasso i sciavi«.

Cenzura goriške policije je tudi dovolila, da je list Eco del Litorale 4. julija 1914 ovdil slovenske dijake, češ da so iz šolskih knjig trgali avstrijsko himno. Takšno ščunvanje je kajpak prav prišlo avstrijski policiji v Gorici, ki ji je načeloval dr. Casapicola — pristni Nemeč. (Dalje)

7
Za
našen
a
i
m
l
a
i
š
eG
u
s
a
r
j
iČOLN SE JE Približal STROMI
ŠKALNATI OBALI......IN ČOLNAR SE POTRVAL
Z VESLOM PO ŠKALNI STENI...

IN GLEJ: ŠKALE SO SE RAZMARNILE!

IN ČOLNIČ SE IZGINIL V TEMNI
ODPRTINI...V PODZEMELJSKI VOTLINI SE JE
SKRIVAL STARI RIVOLOČNI GUGAR.
JOŽA GULIKOŽA, KI SO GA ZAMAN
LOVILI PO VSEH MORSKIH SVETA...HEJ, KAJ SE PA
KIGATE, ROT CMERAVE
BABE?! DELO SEM
NAŠEL ZA VAS!KAVUSNO DELOZ
ČE BO TREBA SPET
TIHOTAPITI TOBAK ALI
KAJ PODORNEGA, POTEM
RAŽSI NE HODI K JOŽI,
KIR JE GLABE VOLJE!HM... GLABE VOLJE JE
UPAM, DA GA BO NOVICI O
ZARIADU RAZVESELILA,
DRUGAČE BOM ZELO
TEŽKO OBRDŽAL GLAVO
NA VRATU...POTRVAL JE NA VRATA KAPITANOVE
KABINEZAVLAD, PRAVIS?
NO, TO ME VEŠELI!.. VSAJ
ENKRAT V DEŠETIH LETIH
POŠTENO DELO!..ZDAJ PA POVEJ LENUHOM
TAM ZUNAJ, NAŠ PRIPRA-
VIZO LADJO ZA DOLGO
PLOVBO! HOHO, TO BO
VEŠELO!..

Mature v Trstu

Konec prejšnjega tedna so razglasili tudi izide zrelostnih izpitov na klasični in realni gimnaziji v Trstu.

Na klasični gimnaziji, kjer so polagali izpite tudi dijaki iz Gorice, so izdelali: Brumat Irena (iz Gorice), Kenda Marija, Gruden Marija, Hriščak Aleksander, Pirjevec Josip, Roth Lucijana, Senčar Davorina in Susič Ermidij (iz Gorice). Stirina št kandidatov ima popravne izpite, šest pa jih je bilo odklonjenih.

Na realni gimnaziji so uspešno položili izpit: Bolko Marija, Campaniali Pija, Grmek Edvard, Luin Darija, Lupinc Zivko, Martelanc Neva, Palčič Klavdij in Strukelj Sergij. Šest kandidatov ima popravne izpite, šest pa jih je bilo odklonjenih.

Vsem abiturientom k uspehu iskreno čestitamo; ostalim želimo, da bi jim drugič bila sreča milejša.

Šolska obvestila

Tajništvo slovenske nižje strokovne šole v Trstu (pri Sv. Ivanu) sprejema prošnje za vpis v vse tri razrede vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure.

Za prvi razred so potrebne še naslednje listine: 1. Rojstni list; 2. Izpričevalo o precepljenju; 3. Iz-

pričevalo o zdravih očeh; 4. Zadnje šolsko izpričevalo.

Ravnateljstvo slovenske trgovske akademije v Trstu sporoča, da bodo vpisovanja za šolsko leto 1959-1960 potekala po naslednjem razporedu:

od 1. do 30. avgusta vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure;

od 1. do 25. septembra vsak dan od 9. do 12. ure. Potrebna obvestila daje tajništvo zavoda, Trg V. Gioberti št. 4.

Če želite dobro kapljico, pridite v osmico

»Pri Kusi«

TRST - UL. COMMERCIALE 180

Iz Gorice

ZA KMETOVALCE

Goriško županstvo sporoča, da je od 23. julija do 6. avgusta na protikolarnem uradu in vpogled 13. seznam kmetovalcev goriške občine, kateri velja za socialno in bolniško zavarovanje ter družinsko doklado. Seznam si lahko ogledate v dopoldanskih urah. Če se želi kdo izbrisati ali vpisati ali prepisati

v drugo kategorijo, mora v roku 30 dni napraviti priziv na prefekta na kočkovanem papirju za 100 lir.

SPREMEMBA VOZNEGA REDA

Avtobusno podjetje ATA je na progi št. 5, ki vozi na goriško pokopališče in v Sovodnje, spremenilo vozni red ob nedeljah in praznikih. Avtobus ne bo več odhajal iz Sovodnj ob 16.25, temveč ob 16.50.

KONCERT NA BATTISTIJEVEM TRGU

V soboto bo na Trgu Battisti koncert lahke glasbe, ki ga prireja Ustanova za kulturne manifestacije v Gorici. Nastopila bosta dva orkestra ter znana solista Chet Baker in Maxim Saury. Vstopnina znaša 300 lir.

Opozarjamo, da bodo izvajali jazz glasbo, katere starejšim ne ugaja prav posebno.

Za Cvetko Ipavec!

V tem tednu je na našo upravo dospel še naslednji prispevek:

Oiga Moze s Trbiža lir 2.000.

Prejšnji znesek lir 89.850. Vsega skupaj lir 91.850.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477